

Buddhovo poselství o životě v dobru

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 5. února 1998* ←

Vtělení božské lásky!

Dnes lidé získávají různé druhy znalostí. Mezi jiným se také učí, jak žít a jednat jako lvi a jiná zvířata. Co je význam poznání (*džňána*)? Není to jen seznamování se s množstvím knih. Dokonce ani získání všech informací o všech objektech živého a neživého světa není poznání. Skutečné poznání je uvědomění si vztahu mezi jednotlivcem a kolektivem (*samašti*) a jejich jednota. Lidé dnes neznají skutečnou povahu lidské přirozenosti. Jak tedy mohou rozpoznat své vlastní vrozené božství?

Jen tehdy, bude-li si člověk vědom své lidské přirozenosti, bude schopen rozpoznat své božství. Jak může tedy člověk dospět ke své lidské přirozenosti? Jakými prostředky? Buddha prošel mnohým hledáním, aby objevil božství, a došel k závěru, že ho lze dosáhnout jen ovládnutím svých smyslů. Aby si člověk uvědomil své božství, musí správně využívat své smysly pro posvátné účely.

Buddha proto prohlašoval, že základní podmínkou je *samjag daršanam* (správné vidění). Z tohoto tvrzení vyplývá, že člověk, obdařen velkým darem – zrakem, by jej měl používat k tomu, aby viděl posvátné objekty a svaté bytosti. Avšak pokud člověk používá oči k tomu, aby se díval na objekty, které nejsou posvátné, a na lidi plné zloby, naplňuje se sám špatnými myšlenkami a stává se tak kořistí špatných sklonů. To, co vidíme, ovlivňuje pocity v našich srdcích. Stav našich srdcí určuje povahu našich myšlenek. A myšlenky ovlivňují naše životy.

Proto základní potřebou k tomu, abychom žili v dobru, je vidět dobro. Člověk musí pěstovat posvátné představy. Dívá-li se na kruté, ohavné a zlostné scény, žije jako zvíře. Úplně první otázkou, kterou by si měl položit, je jak poznat, co je čisté, povznášející a božské, co by měl vidět. Vše, co člověk vidí, zanechává v něm své stopy. A jen málo lidí si to uvědomuje.

Lidský život je dnes sužován úzkostí, sklíčeností, neklidem a potížemi nejrůznějšího druhu. Hlavní příčinou toho všeho je skutečnost, že člověk, hledající duchovní klid a vysvobození, je svědkem odporných, zlých a pokořujících činů. Správné vidění je prvním předpokladem k transformaci života. Oko (*nétra*) je srovnatelné s duchovním textem (*śástra*) a zrak (*dršti*) určuje pohled na kosmos (*sršti*). Proto k získání nejvyššího poznání je třeba očistit vidění. To znamená vyhýbat se hledění na to, co je odporné. Člověk by se měl snažit vidět jen to, co je svaté a čisté. Cokoliv člověk vidí, je jako semeno zaseté do srdce. Zlé výjevy dávají povstat zlým myšlenkám. Dobré výjevy vyvolávají dobré myšlenky. Když jsou svaté výjevy zasazeny v srdci, nebude v něm místo, kde by mohly vyrůst špatné pocity a myšlenky.

To byla první lekce, kterou Buddha učil. Buddha putoval po celé zemi a hledal duchovní mír a osvobození. Po mnoha letech plných otázek dospěl k závěru, že se tajemství duchovní moudrosti nelze naučit od učenců nebo studiem knih. Uvědomil si, že duchovní moudrost může přijít jen po ovládnutí smyslů.

Od rozvinutí posvátnosti zraku by člověk měl postoupit k *samjag vačanam* (posvátnosti slova). Buddha prohlašoval, že jen posvátné myšlenky mohou vést k posvátnosti v řeči. Buddha řekl, že jazyk by neměl být používán bezmyšlenkovitě pro vyjádření jakékoliv myšlenky. Jazyk byl dán člověku k tomu, aby mluvil pravdu, aby mluvil o tom, co je posvátné a čisté. Nebyl mu dán k tomu, aby jej labužnický rozmazloval vybranými pochoutkami. Neslouží k tomu, aby hovořil tak, jak se mu zachce. K tomu, aby způsoboval nepříjemnosti jiným. Ani k tomu, aby se zabýval lží a klamem. Jazyk byl dán člověku, aby říkal pravdu, aby mluvil laskavě a sladce k ostatním, aby chválil Boha a těšil se z požehnání, které taková posvátná mluva přináší.

Jsou lidé, kteří věnují všechn svůj čas čtení různých druhů knih bez toho, aby uvedli do praxe to, co se z nich naučili. Jaký význam má takové čtení? Buddha vystupoval proti učenosti, která nemá vztah k životu v dobru. Studoval mnoho a setkával se s mnoha lidmi. Naslouchal mnoha duchovním promluvám. Uvědomoval si, že těmito prostředky nelze dosáhnout skutečné moudrosti. Uvědomoval si, že čisté, neposkvrněné vědomí přináší tu nejvyšší moudrost. Opravdová moudrost vychází z čistého vnitřního vědomí (*antahkarana*).

Tento rok (1998) je věnován míru. Jak jej však dosáhnout? Nejdůležitější je nutnost očistit vidění člověka. Druhou nezbytností je pěstování vnitřní duchovnosti, což se promění v čistotu slovního vyjadřování. Harmonie bude podporovat prostředí klidu a míru. Blaho společnosti je svázáno s proměnou jednotlivců, kteří ji tvoří. Spravedlnost jednotlivců může vybudovat spravedlnost v komunitě. Čistá mysl je zásadní podmínkou pro čistotu myšlenek, čistotu

představ i slov. Země má dnes mnoho osob, které mnoho mluví a předvádějí knižní znalosti. Avšak v praxi se neřídí ani zlomkem toho, co přečetli a co hlásají. Právě takoví lidé jsou zodpovědní za politováníhodné utrpení národa.

Buddha zdůrazňoval dobrotu činů (*samjak karma*). Znamením dobrého činu jsou harmonické myšlenky, slova i skutky. Když taková harmonie chybí, čin je v rozporu s tím, co bylo řečeno nebo myšleno. Buddha také prohlašoval, že dobrý čin souvisí s dobrým duchovním vývojem (*samjak sádhana*). Opravdovou spiritualitu vytvářejí dobré skutky. Pouhé formální bohoslužby a rituální obřady nepředstavují duchovní úsilí. V jistém ohledu jsou náboženské praktiky dobré. Avšak nepředstavují duchovní *sádhanu*. Opravdová spiritualita sestává z jednoty myšlenek, slov a činů, v jejich dokonalé čistotě a posvátnosti.

Buddha hlásal, že po dovršení duchovního úsilí bude život veden v duchovní čistotě (*samjag džívanam*). Týká se to toho, jak by mělo být používáno pět smyslů vnímání (*pañčéndrija*), aby bylo dosaženo nejvyššího životního cíle. Vidět dobro, mít dobré myšlenky, konat dobré skutky a správné duchovní úsilí, to jsou základní předpoklady dobrého života (*samjag džívanam*). Význam duchovního úsilí by v tomto kontextu měl být správně chápán. V zásadě by duchovní úsilí mělo vést ke zbavení se všech špatných vlastností, k pěstování dobrých myšlenek a provádění dobrých skutků. Člověk se pouští do získávání nejrůznějších znalostí a usiluje o různá zaměstnání, jen aby se stal šťastným. Hledá štěstí v manželství, v tom, že má děti, staví si krásné residence. Činí ho to vše však šťastným? Ne.

V posledních chvílích života k sobě Buddha povolal svého nevlastního bratra Ánandu, aby mu předal své poslední poselství. Ánanda byl synem Gautamí, Buddhovy nevlastní matky. Buddha položil dlaň na hlavu svého mladšího bratra a řekl: „Mé milé dítě! Přišel jsem na tento svět, abych učil pravdu. Ptá-li se někdo: ‚Kde je Bůh?‘, odpověď je ‚Je všude.‘ Pravda je Bůh. Mluv pravdu, nikoho nezraňuj, pochop, že nejvyšší *dharma* je nenásilí (*ahinsá*).“

Co je *dharma*? Je to zdrženlivost, nebo povinnosti majitele domu, či zřeknutí se něčeho? To vše jsou přechodné závazky, které musejí být brány v úvahu jako případné povinnosti na cestě životem. Nejvyšší povinností však je zdržet se toho, abychom někomu ublížili. Tato povinnost se opakuje ve výrocích jako: „Mluv pravdu, říkej to, co potěší (*satjam brúját prijam brúját*)“. Tak je mluva, která potěší, prohlašována za nejvyšší povinnost.

Buddha řekl Ánandovi, že tuto pravdu učil na základě své vlastní zkušenosti. Řekl: „Když jsem odešel z paláce, řekli mému otci, králi, že jsem udělal velmi špatně, když jsem se zřekl rodiny. Mí rodiče, příbuzní a ostatní na mě vyvíjeli

nátlak, abych se vrátil zpět do svazku rodinného života. Takové přehnané úsilí na jejich straně mě ještě více utvrdilo v rozhodnutí sledovat svou vlastní duchovní cestu. Při hledání duchovního klidu a míru jsem musel překonat několik těžkých zkoušek. Dnes jsem našel pravdu o životě.

Jaká je? Cestou k pravdě je zasvěcení pěti smyslů. Jsou-li smysly znečištěny, jaký význam mají duchovní cvičení? Je-li voda v nádrži špinavá, všechny kohoutky budou vydávat jenom špinavou vodu. Vaše srdce je jako nádrž. Váš zrak a myšlenky jsou nečisté. Vaše mluva je hrubá, sprostá. Je-li znečištěno srdce, jsou zcela jistě znečištěné i smysly. Je-li srdce naplněno dobrými myšlenkami a city, pak vše, co vychází ze smyslů – vaše mluva, vidění, vaše činy – vše bude čisté. Proto Džadžadéva velebil Bohem danou melodičnost jazyka, při zpívání sladkých božích jmen na jeho oslavu: Góvinda, Dámódara a Mádhava. Člověk by vždy měl mluvit laskavě a sladce a nikdy by neměl používat hrubá slova.

Dnešní lidé jsou ponořeni do honby za dosažením přechodných potěšení a jen málo z nich se věnuje duchovnímu úsilí, které přináší věčnou blaženost. Když lidé zažijí duchovní blaženost (*átma-ánanda*), pak s tím automaticky přichází i všechny ostatní formy potěšení. Lidé ponořeni do sledování světských cílů nemají čas na duchovní záležitosti. Gíta vyzývá lidstvo, aby se odvrátilo od pomíjivých atrakcí světa naplněného strastmi a smutkem a hledalo božství. Musíte si uvědomit velkolepost a vzácnost lidského života.

Před chvílí jste sledovali „lví tanec“. Kostýmy představovaly lvy, ale byli to mladí muži, kteří tančili. Není to vnější podoba, ale lidský prvek za tím vším, na čem záleží. Stavění lidské podoby na odiv bez předvádění lidských vlastností nemá význam. Musíte pěstovat lidské hodnoty – vidění dobra, laskavou mluvu, dobré myšlenky a dobré činy – to je podstatou života v dobru. Jen tehdy se stanete skutečnou lidskou bytostí.

Potom, co se mu dostalo osvícení pod stromem *bódhi* v Gaje, ujal se Buddha svého poslání a začal kázat. Jednou ho doprovázeli dva jeho učedníci. Buddha si všiml, jak upřeně pozorují jednu ženu nesoucí vodu z řeky. Buddha je pokáral za jejich nevhodné chování a vyloučil je ze *sanghy* (duchovního společenství). Řekl, že při chůzi po silnici má být zrak upřen na silnici a neodvracet se stranou. Odsoudil jsem zvyk mladých mužů dívat se na filmové plakáty po stranách silnic, když jedou na kole. Takové chování je často příčinou vážných nehod.

Buddha prohlašoval, že život v dobru vede k vysvobození (*nirvána*) – duchovnímu vyvrcholení života v dobru. V tomto stavu je člověk prost všech tužeb a jimi vyvolávaných činů. Všechny bytosti zrozené jako lidé by měli v sobě upevňovat lidské hodnoty. V Satja Sáí organizaci jsme lidské hodnoty

postavili na nejvyšší místo. Jen při upevňování lidských hodnot se mohou vynořit i hodnoty božské.

Než zemřel, učil Buddha svého nevlastního bratra Ánandu o pomíjivosti světských radostí a bezvýznamnosti čistě světské existence. Když začal Ánanda plakat, neboť si uvědomil jeho brzký odchod, Buddha – Osvícený – se ho zeptal: „Proč pláčeš?“ Ánanda řekl: „Pláču, protože tvůj odchod je nevyhnutelný.“ Buddha mu pak připomenul, že by si neměl dělat starosti s tím, co se stane s churavým, neduživým tělem podléhajícím zkáze. Nabádal Ánandu, aby si nedělal starosti s fyzickým tělem a myslí a založil svůj život na tom, co mu říká jeho svědomí. Po této radě pak vydechl Buddha naposled.

Mnoho duchovních vůdců s výjimečnou duší ukázalo lidstvu cestu, kterou by se mělo ubírat, aby dosáhlo nejvyššího životního cíle. Bhárat (Indie) je jedinečným místem zrození mnoha takových svatých bytostí a mudrců. Bhárat je země mužů a žen proslulých svou čistotou a svatostí. Je to místo zrození svatých bytostí jako Hariščandra a jiní, kteří se drželi cesty pravdy za každou cenu. A tato pravda platí do dneška.

Dnes slavíte nový lunární rok. V sanskrtu je popsán jako Samvatsara. To je také jedno ze jmen Boha. Proto by měl být příchod Nového roku oslavován jako příchod božství. Bez pochopení božího významu Nového roku není důvod k oslavám s bujnou dekorací a okázalými hostinami. To, co je důležité, nejsou hostiny, nýbrž ideál, k němuž bychom měli směřovat. Dnes je důležité hledání vnitřního míru, kterého může být dosaženo jen vnitřní čistotou. Lidské činy byly rozděleny do pěti kategorií, z nichž ty, které jsou iniciovány srdcem, jsou nejvyšší a ostatní, iniciovány egoistickými motivacemi, jsou podřadné. Cokoliv děláme, má být prováděno s naprostou oddaností, aby se to stalo posvátným.

Dodržujte ticho a mluvte co nejméně. Od prvního ledna jsem omezil své promluvy na minimum, omezím svá slova jen na to, co je potřeba. (Svámí pokračoval a řekl.) Omezují své hovory s ostatními i v místnosti pro interview. Co je důvodem? Chci dávat příklad ostatním tím, že dělám to, co hlásám. Můj život je mé poselství. Musím ukazovat cestu. Mnoho lidí nechápe mé kroky. Pokud nechápou, měli by být zticha. Místo toho však nesprávně interpretují mé kroky. Je to velký hřích.

Ode dneška se musíte snažit používat svůj zrak správně, abyste viděli jen to dobré. Proč používat dalekohledy k pozorování vzdálených objektů? Je-li váš zrak oslaben, nestěžujte si. Považujte i slepotu za požehnání. Zhoršuje-li se váš sluch, nermuťte se nad tím. Kolik ze všech zvuků světa stojí vůbec za to, aby bylo slyšeno? Jaký užitek dává naslouchání kakofonie zvuků ze vzájemného

obviňování? Přivítejte stav, kdy jste ušetřeni naslouchání takových pomluv. Ať jsou vaše postižení jakákoliv, považujte je za dar od Boha. Všechno se změní ve vaše vlastní dobro.

Shromáždili se zde oddaní z Malajsie, Singapuru, Hongkongu, Indonésie, Tchaj-wanu a Japonska. Možná jste sem přijeli s mnoha problémy a starostmi. Zanechejte je zde a vraťte se zpět se srdci naplněnými blažeností. Opusťte všechny své špatné myšlenky a pocity a naplňte se mírem a radostí Prašánti Nilajam. Přicházejíce sem s neklidnou myslí, nevracejte se zpět ve stejném stavu. Prašánti (nejvyšší mír) má pro člověka velký význam. Dnes nenaleznete mír (angl. *peace*) nikde na světě. Všude najdete pouze kousky – rozdílnosti (angl. *pieces*). Hluboký mír naleznete jen tady. Odneste si jej s sebou. Je to místo posvěcené vibracemi mnoha oddaných. Mnoho šlechetných duší zde trávilo své životy. Naplňte svá srdce jejich šlechetnými myšlenkami.

Nezatěžujte se tím, co možná řeknou ostatní. Rozvíjejte sebedůvěru a postupujte k seberealizaci pomocí sebeobětování. Ignorujte náhodné potíže, procházející kolem jako oblaka. Myslete jen na Boha. Není nic přirozenějšího. Snažte se získat boží lásku. Láska je Bůh. Žijte v lásce. Nejlepší způsob, jak milovat Boha, je milovat všechny a sloužit jim. Všichni jsou vtělením Boha. Upevňujte svou lásku. Lpěte na pravdě. Následujte spravedlnost. To je Svámího zvláštní požehnání všem pro tento den. Dosáhněte klidu a míru. Ať půjdete kamkoliv, mluvejte laskavě a sladce. Tím získáte vážnost ve společnosti. Je to ta nejvzácnější odměna, které musíte zasvětit tento nový rok.

Dali jste Bhagavánovi mnoho „dárků“. Tato „Tygří mapa“ je jedním z nich. To však není dárek, který chci. Dejte mi vaše „tygří“ vlastnosti. Takový dárek bych chtěl. Tygr je kruté zvíře. Zbavte se všech krutých pocitů a nabídněte mi je. Vedte život užitečné, neškodné a posvátné krávy. Dává výživné mléko na oplátku za levnou trávu.

Vtělení lásky!

Přijeli jste sem z velkých dálek a podstoupili mnoho nepohodlí. Vraťte se s radostí v srdcích a sdílejte radost s lidmi u vás doma v duchu nesobečství. Život v nesobečské lásce vás přivede k vysvobození. Naslouchání dnešním *bhadžanům* způsobilo obrovské potěšení vám i ostatním. Zpívání ve skupině vytváří vibrace, které čistí atmosféru.

V Prašánti Nilajam dne 5. února 1998